

ANALIZA JAVNIH NABAVKI MEDICINSKIH DOBARA U VREME KORONE

preporuke za Kancelariju
za javne nabavke

Proglašenje pandemije nastale virusom SARS-CoV-2 uticalo je na rast broja pacijenata u zdravstvenim ustanovama, na veći obim usluga u zdravstvenim ustanovama što se direktno odrazilo i na postupak javnih nabavki koje su sprovodile ustanove u okviru zdravstvenog sistema.

Organizacije Partneri Srbija i Pravni skener sprovele su istraživanje javnih nabavki dobara koja su važna za lečenje pacijenata zaraženih virusom SARS-CoV-2. Predmeti analiza su bili:

1. medicinski kiseonik,
2. RTG filmovi i pulsni oksimetri,
3. snabdevanje COVID-19 bolnice u Kruševcu,
4. vakcine protiv gripa i vakcine za obaveznu imunizaciju,
5. RTG aparati.

Analize su pokazale da ustanove nisu spremne da sprovedu postupke javnih nabavki od planiranja do izvršenja ugovora, te se pokazala potreba za većom ulogom Kancelarije za javne nabavke (u daljem tekstu: Kancelarija). S obzirom na nadležnosti Kancelarije koje su definisane u Zakonu o javnim nabavkama (u daljem tekstu: ZJN), izdvojeno je nekoliko bitnih preporuka.

Prilikom analiziranja javnih nabavki sprovedenih tokom pandemije COVID-19 i u vezi sa pandemijom, uočene su slabe tačke primene ZJN na koje je ukazano u izrađenim izveštajima. Naime, primena ZJN je tokom pandemije pokazala da je neophodno da se razmotre specifičnosti postupaka u cilju smanjenja pogrešne primene propisa.

1

NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA

Na osnovu člana 179 ZJN Kancelarija bi trebalo da sprovede **konutinuirani monitoring/nadzor** nad sprovođenjem ovog propisa. Naime, uočeno je da nijedna ustanova koja je bila predmet analize nije u potpunosti bila spremna da sprovodi postupke javnih nabavki u skladu sa propisima.

Analiza javnih nabavki koje su sprovodile zdravstvene ustanove i telo za centralizovane javne nabavke jasno ukazuje da je institucijama u okviru zdravstvenog sistema bila potrebna pomoć, odnosno **saradnja sa Kancelarijom u cilju efikasnijeg i ekonomičnijeg obezbeđivanja sredstava za pružanje usluga pacijentima**.

Uvidom u internet stranicu Kancelarije u delu „Izveštaji“ poslednji izveštaj je za 2019. godinu što pokazuje da ne postoji nijedan izveštaj za period pandemije COVID-19. S obzirom na to da je pandemija na snazi od marta 2020. godine, Kancelarija bi trebalo da izradi **poseban izveštaj o primeni propisa za vreme pandemije** i da na taj način ukaže na sve osobine ovih postupaka. A smatramo da analize koje smo izradili mogu da budu od koristi prilikom sprovođenja aktivnosti Kancelarije.

Takođe, za sve ustanove u okviru zdravstvenog sistema bilo bi od velikog značaja da se na internet stranici mogu pronaći **izveštaji o primeni ZJN u toku pandemije**, kao i smernice koje ukazuju kako greške u primeni ZJN da se izbegnu ili isprave.

2

UČESTALO MENJANJE PLANOVA JAVNIH NABAVKI

Naručioci su u obavezi da donesu godišnji plan javnih nabavki i da isti objave na Portalu javnih nabavki. Osim godišnjeg plana, naručioci su u obavezi da sve izmene i dopune godišnjeg plana javnih nabavki takođe objave na portalu javnih nabavki.

Pod izmenama i dopunama plana javnih nabavki smatra se planiranje nove javne nabavke, izmena predmeta javne nabavke i povećanje procenjene vrednosti javne nabavke za više od 10%. Na primer, Opšta bolnica Pirot je svoj plan javnih nabavki za 2021. godinu objavila 02. februara 2021. godine. U toku godine, a do momenta analize, sprovedeno je osam izmena (na Portalu je objavljeno devet dokumenata).¹

Pored **česte izmene planova**, koja predstavlja problem u sprovođenju postupaka javnih nabavki, veliki problem predstavlja i **podela jedne linije u planu javnih nabavki na više linija za isti predmet javne nabavke**.

Ovo sve dovodi u sumnju zakonitost sprovedenih postupaka javnih nabavki i smanjuje transparentnost i preporuka je da Kancelarija za javne nabavke izvrši nadzor nad primenom Zakona o javnim nabavkama od strane naručioca, a sve radi postizanja veće transparentnosti postupaka javnih nabavki i smanjenja korupcije.

1 <https://jnportal.ujn.gov.rs/plan-eo/3762>

3

DAVANJE MIŠLJENJA KANCELARIJE O OSNOVANOSTI SPROVOĐENJA PREGOVARAČKIH POSTUPAKA BEZ OBJAVLJIVANJA JAVNOG POZIVA

Prilikom monitoringa javnih nabavki, uočeno je da su naručioci veoma **često zloupotrebljavali odredbe ZJN i sprovedili pregovaračke postupke bez objavljivanja javnog poziva** koristeći izuzetke kada nije potrebno pozitivno mišljenje Kancelarije o sprovođenju te vrste postupka.

Takođe, mana koja se može uočiti na novom Portalu i pripisati ZJN jeste i ta što **ne postoji više obaveza da se objavljuju mišljenja Kancelarije** o osnovanosti sprovođenja pregovaračkih postupaka.

Radi povećanja transparentnosti postupaka i mogućnosti za smanjenje korupcije u postupcima javnih nabavki, bilo bi celishodno da Kancelarija, korišćenjem svojih ovlašćenja po pitanju vršenja nadzora nad prienom ZJN, započne **kontrolu korišćenja izuzetaka od obaveze postojanja pozitivnog mišljenja Kancelarije** za primenu pregovaračkog postupka bez objavljivanja javnog poziva koje koriste naručioci i da omogući pristup zainteresovanim licima koja su registrovana na Portal, svojim datim mišljenjima o osnovanosti primene pregovaračkog postupka. Na neosnovanu primenu pregovaračkog postupka bez objavljivanja javnog poziva, a posebno člana 61 stav 1 tačka 2 ukazuju i ponuđači u podnetim zahtevima za zaštitu prava. Takav primer je u postupku javne nabavke koju je sproveo Klinički centar Srbije (u daljem tekstu: KCS) 06. novembra 2020. godine koji je objavio obaveštenje o pokretanju pregovaračkog postupka bez objavljivanja javnog poziva za javnu nabavku medicinske opreme za potrebe KCS-a.²